

VILIAMovi ŠIROKÉMU

Bratislava 3. septembra 1948

Milý Vilo,

na základe nášho spoločného dohovoru dňa 25. VIII. v Liberci prosím, aby si zvolal poradu so ss. prof. Nejedlým a Pavláskom vo veci niektorých nevyriešených problémov našej kultúrnej výstavby. Navrhujem, aby sme prerokovali najmä tieto otázky:

1. Zákon o zriadení Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave.

2. Zákon o zriadení Vysokej školy múzických umení v Bratislave.

3. Zákon o poštátnení Slovenského múzea v Bratislave a Sl. nár. múzea v Turč. Sv. Martine.

4. Vyriešenie dekrétov o menovaní prvých členov Slovenskej akadémie vied a umení.

Ak by boli aj iné problémy, ktoré by si považoval za potrebné prerokovať, prosím, aby si mi ich oznámil.

So srdečným pozdravom

L. Novomeský

Toho istého dňa inštruje aj VII. odbor PŠO, že v najbližších dňoch bude mať na Predsedníctve vlády poradu o prvých troch bodoch uvedených v liste Širokému a prosí, aby „texty zákonov, upravené na základe vyjadrenia príslušných odborných miest (UVR, odborné prípravné komisie) a prezreté i skorigované legislatívnym oddelením, boli mi čo najskôr predložené, ako aj prípadný iný materiál týkajúci sa uvedených inštitúcií, najmä plánovaných škôl“.

O plánovanej porade so Širokým, Nejedlým a Pavláskom sa nezachovala v povereníckom archíve nijaká zmienka. Ak sa konala, zrejme sa neskončila úspešne, v každom prípade otvorenie umeleckých vysokých škôl v Bratislave sa odložilo na nasledujúci rok. Novomeský si asi zavolał obe prípravné komisie a vysvetlil im situáciu. Vyplýva to z listu Jána Mudrocha a Jozefa

Kostku z 21. IX. 1948, v ktorom známi výtvarníci píšu: „Nadväzujeme na našu poslednú návštevu a rozhovor u Teba na povereníctve. Pedagogická fakulta SU cestou dekana prof. dr. Martinku nám zdelila, že nám ochotne až do uzákonenia Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave pôjde v ústrety. Ostáva nám teda už iba otázka administratívna, to znamená, že agendu okolo kreovania jednotlivých ústavov a vôbec agendu zriadí sa majúcej vysokej školy musíme si viesť samostatne.“ Žiadajú, aby im z PŠO uvoľnil dr. Brezinského ako prednostu budúcej rektorátnej kancelárie. K nemu má prideliť ostatný kancelársky personál. Majú už k dispozícii jedno poschodie v dome býv. pover. informácií, ale ak sa má začať semester, Brezinský s personálom sa musí ihneď ujať činnosti. Referent Mensatoris bude škole potrebnjší na PŠO. Súkromným listom informovali o škole L. Fullu (bude mať školu dekoratívnej maľby) a K. Veselého, konzervátora pražského Nár. musea (bude mať školu reštaurátorstva).

Novomeský čiastočne reagoval na tento list v inštrukcii pre VII. odbor týmito poznámkami: „1) Opakujem oznove, že treba sa uskromniť i v umiestňovaní jednotlivých odborov. Nech poverený vedúci odborov neukladá nároky maximálne. V tejto veci zvlášť prosím, aby náš úrad mal na mysli hľadisko najvyššej úspornosti. 2) Dr. Brezinský je ochotný prevziať administratívne vedenie dočasne, ako zamestnanec ústredného úradu. Prosím, aby sa vec prerokovala s ním i v prezídiu a príslušné opatrenia sa porobili. 3) Kaviarenské miestnosti, ak budú potrebné, keď sa bude s miestom šetriť, vyjednávajte priamo na Akčnom výbore s poslancom Holdošom. S Akčným výborom som sa už zhováral a očakávajú tam vo štvrtok návštevu nášho úradu.“

Ladislavovi Holdošovi (pozri charakt. v I. zv. str. 325), vtedajšiemu gen. taj. Ústr. akčného výboru slov. NF, napísal toho istého dňa: „Doručiteľ tohto listu je poverený zorganizovať zo strany PŠO školenie výtvarného dorastu v rámci Pedagogickej fakulty. Časť miestností pre toto školenie sme už získali, no niektoré odbory umiestnenie nemajú a preto Ťa prosím, aby v rámci likvidácie, resp. prideľovania bývalých kaviarenských miestností pamätalo sa na potreby tejto školy. Prosím, aby si vec podrobnejšie prerokoval so zástupcom PŠO...“

Ref. Mensatoris informoval poverenika 14. X. 1948, že obsah pokynu pre VII. odbor vzal na vedomie a dal dispozície pre vybavenie prvých dvoch bodov. List pre posl. Holdoša doručil v určený deň a podľa daných po-

kynov rokuje o veci s primátorom dr. Vasekom. O konečnom vybavení podá správu v príslušnom čase.

Mudroch s Kostkom poslali povereníkovi 9. X. 1948 konkrétne personálne a vecné požiadavky pre potreby výtvarníckej školy a súrili aj urgovanie jej uzákone-
nia. 14. X. informovali, čo všetko vykonali, aby sa mohol začať zimný semester na výtvarnom odbore Pedag. fak. SU. (O nasledujúcom pokračovaní príprav VŠMU a VŠVU pozri príslušný list v novembri.)